

JÄRVILAKEUDEN
KANSALAI SOPISTO

TAITEEN PERUSOPETUKSEN TEATTERITAITEEN OPETUSSUUNNITELMA YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

Sisällysluettelo

1. TAITEEN PERUSOPETUS	3
1.1 JÄRVILAKEUDEN KANSALAIPOISTON TOIMINTA-AJATUS	3
1.2 LAKI TAITEEN PERUSOPETUKSESTA	4
2. OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
2.1 OPETUKSEN ARVOT JA TAVOITTEET	4
2.2 OPPIMISKÄSITYS	5
2.3 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT	5
2.4 YHTEISTYÖTAHOT	6
3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	7
3.1 OPPILAAXI OTTAMISEN PERUSTEET	7
3.2 OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURI	8
3.3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS	8
3.4 OPETUSRYHMÄT	9
3.5 OPPIMISEN ARVIOINTI	9
3.6 OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA HYVÄKSILUKEMINEN	9
3.7 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	9
3.8 TODISTUKSET	10
4. TEATTERITAIDE	10
4.1 VARHAISIÄN TEATTERIKASVATUS	10
4.2 TEATTERITAITEEN YHTEISET OPINNOT	10
4.3 TEATTERITAITEEN TEEMAOPINNOT	12
4.4 AIKUISTEN TEATTERITAITEEN PERUSOPETUS	13
5. TOIMINNAN JATKUVAA KEHITTÄMINEN	13
LIITE 1: Hops-lomake	14
LIITE 2: Päättötodistus	15

1. TAITEEN PERUSOPETUS

1.1 JÄRVILAKEUDEN KANSALAIOPISTON TOIMINTA-AJATUS

Järvilakeuden kansalaisopisto on yhdistyspohjainen kansalaisopisto, joka on vuodesta 2009 alkaen toiminut Evijärven, Kauhavan ja Lappajärven alueella. Opiston toiminnan tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää elinikäisen oppimisen kautta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Järvilakeuden kansalaisopisto sijoittuu laajalle alueelle, ja opetusta annetaan lukuisissa eri toimipaikoissa. Kun tähän yhtälöön lisätään pienenevät ikäluokat, asettaa se haasteen pitkäjänteisen opetuksen suunnittelulle. Järvilakeuden kansalaisopisto järjesti taiteen perusopetusta teatteritaiteesta yleisen oppimäärän mukaan vuosina 2009–2014. Opetuksen loppumiseen oli useitakin syitä, mutta suurin syy lienee opiskelijoiden vähäinen määrä, heikko sitoutuminen koko opintokokonaisuuteen sekä teatteritaiteen päätoimisen opettajan nopea vaihtuvuus tilanteessa, jossa toimintaa olisi pitänyt juurruttaa ja vakiinnuttaa alueella. Myös opetussuunnitelma oli laadittu niin, että opetus eteni kronologisesti ja kerran alkaneisiin ryhmiin oli vaikeaa ottaa uusia mukaan.

Opetushallituksen laatimat taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet (2017) mahdollistavat opetuksen järjestäjälle aiempaa suuremman vapauden opetuksen suunnittelussa ja kannustavat ilmiöpohjaiseen oppimiseen. Näin ollen oppilaitoksen oma opetussuunnitelma on mahdollista rakentaa niin, että kukin opiskelija voi koota kurseista oman opintopolkunsa ja opintoihin voi käytännössä ottaa uusia opiskelijoita mukaan koska vaan. Järvilakeuden kansalaisopiston uudessa opetussuunnitelmassa taiteen perusopintojen teatteritaiteen yhteiset opinnot (300 oppituntia) on jaettu neljään teemakokonaisuuteen, joiden suoritusjärjestys on vapaa. Myös teemaopintoja (200 oppituntia) opiskelijan on mahdollista suorittaa haluamassaan järjestyksessä, halutessaan vaikka päällekkäin yhteisten opintojen kanssa.

Järvilakeuden kansalaisopiston alueella toimii lukuisia harrastajateatteriryhmiä ja näytelmien ensi-iltoja on vuosittain 5-10. Lähes poikkeuksetta näytelmien ohjaajana toimii kansalaisopiston opettaja ja näytelmien harjoituskausi toteutetaan kansalaisopiston kurssina. Taiteen perusopetuksen myötä yhteistyötä alueen harrastajateatterikentän kanssa lisätään entisestään: mm. teemaopintoja opiskelijat voivat suorittaa osallistumalla esimerkiksi kesäteatteriproduktioon.

Taiteen perusopetus teatteritaiteesta yleisen oppimäärän mukaan aloitetaan Järvilakeuden kansalaisopiston alueella syksyllä 2019 alueen kuntien hyväksyttyä tämän opetussuunnitelman.

Foto Saari/Studio Härmä

1.2 LAKI TAITEEN PERUSOPETUKSESTA

Järvilakeuden kansalaisopisto noudattaa Opetushallituksen 20.9.2017 vahvistamia taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteita. Tätä opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön monimuotoisuus. Opetussuunnitelma on pyritty laatimaan niin selkeäksi, että sen sisältö aukeaa helposti oppilaille ja hänen huoltajalleen.

Valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden asettamista tavoitteista Järvilakeuden kansalaisopiston opetussuunnitelmassa korostuvat oppimisen ilo ja luovuuteen kannustaminen. Teatterin ilmaisukeinot ovat moniaistillisia ja opetus tukee oppilaan ajattelun taitoja ja tunnetaitoja. Oppilasta ohjataan pitkäjänteiseen ja sitoutuneeseen työskentelyyn.

Valtakunnallisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa teatteritaiteen

yhteisissä ja teemaopinnoissa on hieman erilaisina painotuksin samat tavoitteet: esiintymis- ja vuorovaikutustaidot, teatteriesitys, oma taiteellinen prosessi ja teatteritaide osana yhteiskuntaa. Nämä tavoitteet ovat suoraan ohjanneet Järvilakeuden kansalaisopiston taiteen perusopetuksen teatteritaiteen opetussuunnitelman laadintaa.

2. OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Taiteen perusopetuksen kautta oppilas voi osallistua tavoitteelliseen taideopetukseen. Opetus tarjoaa opiskelijalle paikan, jossa hän saa turvallisesti kehittää ja harjoitella omia taitojaan sekä iloita onnistumisen kokemuksistaan yhdessä muiden kanssa ammattitaitoisessa ohjauksessa. Opetus tukee sekä henkilökohtaisen taidekäsitteiden kehittymistä että rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja ryhmässä toimimiseen. Taideharrastus edistää opiskelijan emotionaalista, esteettistä ja eettistä kehitystä sekä osallisuutta monimuotoisen kulttuurin kehittäjänä ja kokijana. Taiteen perusopetus antaa opiskelijalle näkökulmaa elinikäiseen taiteen tutkimiseen ja harrastamiseen.

2.1 OPETUKSEN ARVOT JA TAVOITTEET

Taidekasvatuksessa opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on ainutkertainen yksilö. Ihminen toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa ja vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä ja sen kulkuun. Ihmisen perusolemukseen kuuluu pyrkiminen hyvään sekä tarve itsensä kehittämiseen. Taidekasvatuksen keskeisenä lähtökohdana on luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Se pyrkii myös vahvistamaan oppilaan aisti- ja tunneherkkyyttä sekä kasvattamaan ja tukemaan vuorovaikutussuhteita. Tavoitteena on myös tutkivan ja analyttisen asenteen kehittyminen.

Opetuksen tärkein arvo on opiskelijan henkilökohtaisen taiteilijuuden tukeminen. Opetuksen keskiössä on oppilaan kannustaminen ja kuunteleminen, oppilaan näkemyksien arvostaminen sekä luovan ajattelun ja toiminnan vaaliminen. Tavoitteena on tukea oppilaan minäkäsityksen kasvua ja kehitystä sekä hänen tapaansa hahmottaa itseään osana ympäröivää todellisuutta. Taideopetuksessa keskeistä on itseohjautuvan, luovan, tutkivan ja kokemuksellisen oppimisprosessin käynnistyminen, jossa tavoitteet ja niiden toteuttaminen kohtaavat ja luovat uusia onnistumisen ja kehittymisen kokemuksia. Opintojen ilmapiirissä on turvallista ja innostavaa tekemisen makua, iloa, halua, taitoa, toivoa, haaveita, uteliaisuutta ja uskallusta.

Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelija pitkäjänteiseen, keskittyneeseen ja määrätietoiseen työskentelyyn yhteisöllisesti osana ryhmää. Toiminnan tulee olla pysyvää, tavoitteellista ja eteenpäin pyrkivää. Opiskelijaa innostetaan omaan vastuunottoon ja uskaltamiseen sosiokulttuurisen innostamisen hengessä. Tavoitteena on opintojen aikana rakentaa myös taiteidenvälistä dialogia.

2.2 OPPIMISKÄSITYS

Valtakunnalliset taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppilas asettaa itselleen tavoitteita ja toimii tavoitteidensa suuntaisesti itsenäisesti ja osana ryhmää. Järvilakeuden kansalaisopiston taiteen perusopetuksen opintojen rakenne mahdollistaa juuri tämänkaltaisen henkilökohtaisen opintopolun, jossa keskeistä on omien tavoitteiden asettaminen ja opiskeltavien kurssien valinta omien kiinnostuksenkohteiden ja vahvuuksien mukaan.

Opetuksessa korostuvat myönteiset tunnekokemukset, kulttuurinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää opiskelijaa monipuolisesti. Opintojen kautta oppilas saa hyvät eväät elämään, jossa jatkuvasti olemme toisen katseen alla esiintymistilanteissa. Opinnot pyritään rakentamaan myös niin korkeatasoisiksi, että ne mahdollistavat hakeutumisen teatteritaiteen jatko-opintoihin.

2.3 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Oppimisympäristö on psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen tila, jossa oppiminen tapahtuu. Se muodostuu fyysisestä tilasta, opetussuunnitelmasta ja opetusmenetelmistä, mutta se on myös sosiaalinen ympäristö, joka muodostuu vuorovaikutussuhteista, arvoista, taidekäsityksestä ja oppimisesta. Hyvä työskentelyilmapiiri on rohkaiseva, tukeva ja oppilaalla on mahdollisuus asettaa itselleen omia tavoitteita ja häntä kannustetaan aktiivisesti saavuttamaan päämääränsä. Tilat, työvälineet ja materiaalit ovat tarkoituksenmukaisia ja tukevat opetussuunnitelman toteuttamista.

Foto Saar/Studio Härmä

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä teatteritaiteesta toteutetaan Järvilakeuden kansalaisopistossa eri tuntiopettajien yhteistyönä. Pätevyysvaatimuksena on esim. teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK -tutkinto tai muu vastaava tutkinto, esimerkiksi äidinkielen ja ilmaisutaidon opettajan pätevyys. Opettajat vastaavat oman opetustyönsä suunnittelemisesta ja toteuttamisesta. Opettajalla on keskeinen rooli opiskeluympäristön ja oppimismetodien kehittämisessä motivoiviksi ja kunkin opiskelijan kehittymisen huomioon ottaviksi. Taideopetuksessa opiskelijan aktiivinen rooli on tärkeä. Opetustilanteet ovat vuorovaikuttaisia sekä tekemällä oppimiseen ja suunnitelmallisuuteen tähtääviä. Opettajan tärkein tehtävä on olla innostaja, fasilitaattori, joka ohjaa opiskelijoita kohti omaa taiteilijuutta.

2.4 YHTEISTYÖTAHOT

Alueen harrastajateatterit ja nuorisoseuranäyttämöt ovat tärkeä yhteistyötaho opintojen järjestämisessä. Opetus järjestetään pääsääntöisesti näyttämöiden tiloissa, jolloin käytössä on oikea teatterinäyttämö ja teatterin puvusto. Opiskelijat voivat myös suorittaa teemaopintoja osallistumalla harrastajanäyttämöiden omiin teatteriproduktioihin.

Kuva: Samuli Koivusalo

Koska opiskelu on tavoitteellista ja vaatii sitoutumista, on yhteistyö kotien kanssa tärkeää. Vanhempia tiedotetaan säännöllisesti opintoihin liittyvistä asioista. Viestintäkanavina ovat mm. tiedotteet lukukausien alussa, vanhempainillat sekä kurssien oma WhatsApp-ryhmät. Perheet tutustuvat opiskeluun säännöllisesti myös kursseilla valmistettavien demojen ja esitysten kautta.

Yhteistyötä alueen kuntien kanssa pyritään entistämään tiivistämään. Koulujen tiloja on iltaisin opetuskäytössä ja taiteen perusopetuksen kursseja on mahdollista hyväksilukea alueen yläkoulujen ja lukiodien opintoihin. Taiteen perusopetuksen käynnistyttyä selvitetään mahdollisuutta järjestää varhaisiän teatterikasvatusta koulujen iltapäiväkerhotoiminnan yhteydessä. Yhteisten opintojen leiripäiviä järjestetään koulujen loma-aikoina yhteistyössä kuntien kulttuuri- ja nuorisotoimien kanssa.

Järvilakeuden kansalaisopiston laaja hanketyö ja kansainväliset yhteistyöverkostot mahdollistavat yhteistyön tekemisen myös kansainvälisesti.

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Järvilakeuden kansalaisopisto tarjoaa taiteen perusopetusta teatteritaiteesta yleisen oppimäärän mukaan, eli vähintään 500 tuntia. Yhden oppitunnin pituus on 45 minuuttia. Opetuksen toteuttamisessa korostuu yhteistyö alueen lukuisten harrastajanäyttämöiden kanssa.

3.1 OPPILAAKSI OTTAMISEN PERUSTEET

Alaikäraja opintojen aloittamiseen on 7 vuotta ja ryhmäkoko on 7–15 oppilasta. Oppilaat hyväksytään oppilaiksi ilmoittautumisjärjestyksessä. Pääsyaatimuksia tai -kokeita ei ole: opetus etenee yksilöllisesti omista lähtökohdista ja taitotasosta käsin. Opetusryhmiä pyritään mahdollisuuksien mukaan muodostamaan ikäryhmittäin. Ilmoittautuminen taiteen perusopetukseen syksyllä käynnistyviin yhteisten opintojen ryhmiin alkaa keväällä. Ryhmiä voidaan täydentää tammikuussa, jos niissä on tilaa.

Opinnot on rakennettu niin, että oppilaalla on halutessaan vapaus osallistua vain osaan taiteen perusopetuksen kursseista – näin turvataan tarpeeksi suuret opiskelijaryhmät ja opetusryhmien toteutuminen laajalla, harvaan asutulla alueella. Lähtökohtaisesti oppilaita kuitenkin kannustetaan koko opintomäärän suorittamiseen. Mikäli jokin kurssi on täynnä, taataan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisia opintoja tavoitteellisesti suorittavalle oppilaalle ensisijainen pääsy kurssille.

Kuva: Samuli Koivusalo.

3.2 OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Taiteen perusopetusta toteutetaan tasapuolisesti koko Järvilakeuden kansalaisopiston alueella (Evijärvi, Kauhava, Lappajärvi), kunhan ryhmään ilmoittautuu vähintään seitsemän (7) oppilasta. Yhteiset opinnot suoritetaan lukuvuoden aikana viikoittain kokoontuvissa opetusryhmissä. Opetustarjonta vaihtelee vuosittain ja yhteisiä opintoja toteutetaan neljän vuoden sykleissä. Kurssien suoritusjärjestys on vapaa.

Järvilakeuden kansalaisopiston taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän toimintakulttuuria kehitetään jatkuvassa dialogisessa opettajien, oppilaiden, huoltajien, alueen harrastajanäyttämöiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tavoitteena on edistää oppimista ja kestävästä hyvinvointia ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa kaikilla on kokemus osallisuudesta. Keskiössä on yhteistyö.

Kuva: Samuli Koivusalo

3.3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleinen oppimäärä jakautuu yhteisiin opintoihin (300 tuntia) ja teemaopintoihin (200 tuntia). Yhteiset opinnot koostuvat neljästä intensiivisestä teatteritaiteen perusteiden kurssista, jotka on mahdollista suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä neljän lukuvuoden aikana. Kurssi kokoontuu viikoittain ja yhden kokoontumiskerran kesto on 90 minuuttia (kaksi oppituntia). Lisäksi yhteisiin opintoihin kuuluu 1-3 leiripäivää vuosittain.

Teemaopintoja opiskelija voi suorittaa vapaasti kyseisen vuoden opetustarjonnan mukaan. Vuosittain on mahdollista osallistua harrastajateatteriproduktioihin ja hyväksilukea kursseja muualla suoritetuista opinnoista. Myös leirejä ja lyhytkursseja tarjotaan vuosittain vaihtelevin sisällöin. Opiskelija voi suorittaa teemaopintoja myös itsenäisesti Teatterikritiikki-kurssilla tai toteuttamalla oman teatteriproduktion.

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä teatteritaiteesta on Järvilakeuden kansalaisopistossa mahdollista suorittaa 4–7 vuodessa opiskelijan oman aikataulun mukaisesti.

Yhteiset opinnot:

1. MINÄ JA TEATTERI (75 tuntia)
2. YHTEISÖTEATTERI (75 tuntia)
3. ROOLIEN TEATTERI (75 tuntia)
4. TARINOIDEN TEATTERI (75 tuntia)

Teemaopinnot:

1. KOKO PERHEEN TEATTERI (100 tuntia)
2. KESÄTEATTERINÄYTELMÄ (100 tuntia)
3. TEATTERILEIRI (40 tuntia)
4. ELOKUVALEIRI (40 tuntia)
5. TEATTERITAITEEN LYHYTKURSSIT (20–40 tuntia, sisältö vaihtelee vuosittain)
6. TEATTERIKRITIIKKI (20 tuntia)
7. OMA TEATTERIPRODUKTIO (40 tuntia)

Kurssien tarkempi sisältö esitellään tämän opetussuunnitelman luvussa 4.

3.4 OPETUSRYHMÄT

Opetusta tarjotaan kaikissa Järvilakeuden kansalaisopiston alueen kunnissa, ja kurssit käynnistyvät vuosittain sillä edellytyksellä, että vähimmäisosallistujamäärä (7 opiskelijaa) täyttyy. Poikkeuksia saatetaan vuosittain tehdä: jos esimerkiksi ryhmä on opiskellut yhdessä kolme vuotta ja viimeiselle vuodelle vaadittu osallistujamäärä jää yhdestä oppilaasta kiinni, ryhmä toteutetaan. Kurssien järjestämipaikka ja ikäryhmä vaihtelevat jatkossa alueellisesti taiteen perusopetukseen ilmoittautuneiden oppilaiden määrän ja asuinpaikan mukaan.

3.5 OPPIMISEN ARVIOINTI

Arvioinnin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään ja tunnistamaan oppimaansa. Kullekin oppilaalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen opetussuunnitelma (liite 1), jossa oppilas asettaa itselleen tavoitteita ja laatii suunnitelman opintojen suoritusjärjestyksestä ja sisällöstä. Oppilas myös kokoaa läpi opintojen portfolioa, johon kerätään kaikki opintojen aikana kertyvä kirjallinen aineisto (oppimispäiväkirjat, muistiinpanot, lehtileikkeet...), valokuvat, piirustukset jne. Portfolion visuaalinen toteutustapa on vapaa ja opintojen loppuarviointi tapahtuu yhdessä opettajan kanssa käymällä portfolio läpi. Portfolion kautta dokumentoidaan opintojen kautta kuljettu matka.

Arviointi toteutetaan kaikissa kursseissa saumattomana osana opetusta. Kurssin aluksi ryhmän kanssa käydään läpi kurssin sisältöjä ja laaditaan niiden pohjalta sekä omia että ryhmän yhteisiä oppimistavoitteita. Kurssin lopuksi tavoitteisiin palataan yhteisöllisen arviointikeskustelun muodossa. Opettaja antaa oppilaille palautetta jokaisella kokoumiskerralla ja oppilaita kannustetaan myös itsearviointiin, oppimispäiväkirjan pitämiseen (toteutustapa on vapaa) ja vertaisarviointiin. Arviointi ei koskaan kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opettajan antamassa arvioinnissa lähdetään aina positiivisen kautta, ja tähän kulttuurin kannustetaan koko ryhmää.

Saadakseen kurssista merkinnän opintorekisteriin oppilaan on oltava vähintään puolet yhteisten opintojen opetus-tunneista paikalla ja osallistuttava aktiivisesti alku- ja päätösarviointeihin sekä loppudemoihin. Teemaopinnoissa kurssit on suoritettava aktiivisesti loppuun asti, esim. näyttelijänä teatteriesityksissä.

3.6 OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA HYVÄKSILUKEMINEN

Opiskelijan aiemmat opinnot ja muut teatteritaiteen kurssit voidaan tapauskohtaisesti hyväksilukea osaksi taiteen perusopetusta. Muussa taiteen perusopetusta järjestävässä oppilaitoksessa suoritettavat teatteritaiteen yhteiset opinnot hyväksilutaan sellaisenaan opetustuntien perusteella. Hyväksilukua varten oppilaan on toimitettava ko. opintojen järjestäjältä saatava osallistumistodistus.

Järvilakeuden kansalaisopiston aiempiin lasten ja nuorten teatteriryhmiin osallistuminen (ei taiteen perusopetusta) luetaan hyväksi taiteen perusopetuksen teatteritaiteen teemaopintoihin tuntimäärien mukaan, kuitenkin niin, että niistä suurin hyväksiluettava yhteistuntimäärä on 60 tuntia.

Koska opetussuunnitelma perustuu ryhmän yhteisölliseen matkaan opintojen halki, ei osaamista yhteisissä opinnoissa voi suorittaa osaamisen tunnistamisella esim. esityksen kautta, vaikka opiskelijalla olisikin kurssin sisältöjen suhteen ennestään paljon osaamista.

3.7 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Tämä mahdollistaa sen, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan.

Järvilakeuden kansalaisopistossa opetustilat pyritään järjestämään esteettömästi ja opintojen alussa jokaisen oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan henkilökohtaisessa opetussuunnitelmassa. Yhteistyö oppilaan huoltajan kanssa on suuressa roolissa oppimäärän yksilöllistämässä.

3.8 TODISTUKSET

Kun oppilas on suorittanut taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän teatteritaiteen yhteisiä opintoja vähintään 300 tuntia ja teemaopintoja vähintään 200 tuntia, myönnetään hänelle taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän teatteritaiteen päättötodistus. Valtakunnallisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden määrittelemä lista päättötodistuksen sisältämistä asioista on tämän opetussuunnitelman liitteellä (liite 2).

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suoritetuista opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee sitä muusta syystä.

Kuva: Samuli Koivusalo.

4. TEATTERITAIDE

4.1 VARHAISIÄN TEATTERIKASVATUS

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Varhaisiän teatterikasvatus käynnistyy Järvilakeuden kansalaisopistossa mahdollisesti tulevaisuudessa.

4.2 TEATTERITAITEEN YHTEISET OPINNOT

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteiset opinnot (300 tuntia) koostuvat Järvilakeuden kansalaisopistossa neljästä opintokokonaisuudesta: Tarinoiden teatteri, Minä ja teatteri, Yhteisöteatteri ja Roolien teatteri. Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa yhteisille opinnoille on määritelty seuraavat tavoitteet: esiintymis- ja vuorovaikutustaidot, teatteriesitys, oma taiteellinen prosessi ja teatteritaide osana yhteiskuntaa. Kaikki tavoitteet näkyvät jokaisessa opintokokonaisuudessa, mutta painotukset vaihtelevat.

Yksi opintokokonaisuus kestää yhteensä 75 oppituntia ja se on mahdollista suorittaa yhden lukuvuoden aikana. Opetusta on kerran viikossa 32 viikon ajan: syyslukukaudella 13 viikkoa ja kevätlukukaudella 19 viikkoa. Yhden kokoontumiskerran pituus on 90 minuuttia. Lisäksi osana opintoja järjestetään yhden päivän päiväleiri syyslomalla, talvilomalla ja kesällä. Opintokokonaisuuden hyväksyttiin suorittamiseen vaaditaan läsnäoloa vähintään puolet kokoontumiskerroista, osallistuminen 1-3 päiväleiriin lukuvuoden aikana sekä aktiivinen osallistuminen kurssin loppudemojen valmistamiseen.

Jokaisen kurssin alussa keskitytään ensin ryhmän sisäiseen ryhmäytymiseen ja teatteri-ilmaisun perusteiden halluunottoon. Sen jälkeen siirrytään kunkin kurssin yksilöidympiin aihealueisiin. Jokainen kurssi räätälöidään sisällöllään oppilaiden tarpeiden, mm. iän mukaan yksilöllisesti. Yhteisen opintojen kurssien suorittamisjärjestys on vapaa, ja opintokokonaisuuksia tarjotaan neljän vuoden sykleissä.

Yhteiset opinnot (yht. 300 tuntia, suoritusjärjestys vapaa):

MINÄ JA TEATTERI

Tätä tutkitaan:

Miten monin eri tavoin itseään voi ilmaista teatterin keinoin?

Sisällöt:

Kokonaisvaltainen ilmaisu: kekseliäisyyteen kannustaminen, tunne- ja statusharjoitukset, äänenkäyttö, liikeilmaisu ja tanssi, improvisaatio. Valmistetaan esitys.

YHTEISÖTEATTERI

Tätä tutkitaan:

Teatteri ilmiönä yhteiskunnassa, sen mahdollisuudet ja vaikuttavuus oman alueen kulttuuriin. Pääpaino yhteisöllisyydessä ja soveltavassa draamassa. Lisäksi käydään tutustumassa alueen teattereihin, esim. kaupunginteatterissa käydään seuraamassa harjoituksia ja lopulta katsomassa valmis esitys.

Sisällöt:

Soveltava draama (prosessidraama, forum-teatteri, tarinateatteri jne.), tekemisen linkittyminen ympäröivään yhteiskuntaan, yleisön osallistaminen, improvisaatio, teatterivierailut. Valmistetaan esitys soveltavan draaman keinoja hyödyntäen.

ROOLIEN TEATTERI

Tätä tutkitaan:

Roolihenkilön rakentaminen. Oppilas etsii oman ilmaisunsa eri ulottuvuuksia näyttelijänä mahdollisimman monenlaisissa rooleissa. Tutustutaan myös teatterin muihin rooleihin, mm. ohjaajantyyöhön.

Sisällöt:

Monipuolinen roolityöskentely (fyysinen ilmaisu, statukset, tunneilmaisu), teatterin eri tyylilajit, erilaisiin näytelmäteksteihin tutustuminen, roolianaalyysi, ohjaajuus. Valmistetaan pieniä näytelmiä.

TARINOIDEN TEATTERI

Tätä tutkitaan:

Mitä teatteri on? Mihin sitä tarvitaan? Millaisia erilaisia tapoja tehdä teatteria on olemassa? Mikä erottaa näytelmän muusta kirjoitetusta tekstistä ja miten monin eri keinoin näytelmä voidaan kirjoittaa? Teatterin merkitys yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä.

Sisällöt:

Dramaturgia, omat tarinat ja dramatisoinnit. Devising-teatteri, sanataide. Teatterin eri tyylilajit, teatterin merkitys yhteiskunnassa. Maistiaisia teatterihistoriasta. Valmistetaan omia näytelmiä erilaisilla rakenteilla ja prosesseilla.

4.3 TEATTERITAITEEN TEEMAOPINNOT

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa teemaopinnoille on määritelty seuraavat tavoitteet: esiintymis- ja vuorovaikutustaidot, teatteriesitys, oma taiteellinen prosessi ja teatteritaide osana yhteiskuntaa.

Vapaavalintaiset teemaopinnot

(suoritettava vähintään 200 tuntia):

KOKO PERHEEN TEATTERI (100 tuntia)

Osallistuminen Ylihärjän nuorisoseuran Koko perheen teatteri -näytelmäproduktioon. Valmistetaan satunäytelmä, jossa on myös elementtejä musiikista ja tanssista. Suoritusvaatimuksina aktiivisuus, sitoutuminen, hyvän ryhmähengen luominen sekä heittäytyminen rooliin.

KESÄTEATTERINÄYTELMÄ (100 tuntia)

Osallistuminen kesäteatterin valmistamiseen esimerkiksi Onnelan Kesäteatterissa tai Evijärven Väinöntalon kesäteatterissa. Suoritusvaatimuksina aktiivisuus, sitoutuminen, hyvän ryhmähengen luominen sekä heittäytyminen rooliin.

TEATTERILEIRI (40 tuntia)

Osallistuminen viiden päivän teatterileirille koulujen loma-aikaan. Leiri päättyy esitykseen.

ELOKUVALEIRI (40 tuntia)

Osallistuminen viiden päivän elokuvaleirille koulujen loma-aikaan. Leirillä kuvataan elokuva.

TEATTERITAITEEN LYHYTKURSSIT (20–40 tuntia)

Aktiivinen osallistuminen Järvilakeuden kansalaisopiston tarjoamille teatteritaiteen lyhytkursseille. Sisältö vaihtelee vuosittain: aiheina esim. teatterihistoria, sirkus, musiikkiteatteri, klovneria, tanssiteatteri, improvisaatio, äänenkäyttö jne.

TEATTERIKRITIIKKI (20 tuntia)

Oppilas tutustuu itsenäisesti vähintään kolmeen teatteriesitykseen ja tekee niistä arvioinnin opettajan ohjeiden mukaan. Pääpaino opiskelijan omassa reflektiossa teatteriesityksestä.

OMA TEATTERIPRODUKTIO (60 tuntia)

Oppilas valmistaa itsenäisesti pienen teatteriesityksen. Työryhmä kokoa ei ole rajoitettu, mutta kaikkien on aktiivisesti osallistuttava produktion valmistukseen. Esitys huipentuu vähintään yhteen näytökseen. Pääpaino itsearvioinnissa ja vertaisarvioinnissa.

4.4 AIKUISTEN TEATTERITAITEEN PERUSOPETUS

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Lähes kaikki teemaopintojen kurssit ovat myös aikuisten saatavilla Järvilakeuden kansalaisopiston opetusohjelmassa.

Kuva: Samuli Koivusalo.

Foto Saar/Studio Härmä

5. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän opintoja Järvilakeuden kansalaisopistossa kehitetään jatkuvassa dialogissa opettajien, oppilaiden, huoltajien, alueen harrastajanäyttämöiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tavoitteena on edistää oppimista ja kestävästä hyvinvointia ylläpitävää toimintakulttuuria, jonka keskiössä on yhteistyö. Opetussuunnitelma mahdollistaa joustavuuden ja opintojen muuntautuvuuden vuosittain mm. oppilasmäärien mukaan.

LIITE 1: Hops-lomake

Taiteen perusopetus, teatteritaiteen yleinen oppimäärä

Nimi: _____

Opintojen aloituspäivä: _____

Omat henkilökohtaiset tavoitteet opinnoille (sisällöt, aikataulu jne.):

Suunnitellut opinnot:

YHTEISET OPINNOT (300 tuntia)

tuntimäärä

ajankohta

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

TEEMAOPINNOT: (200 tuntia)

tuntimäärä

ajankohta

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

LIITE 2: Päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot – kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

www.jarvilakeus.fi

